

הכלכלנית השוברת את המוסכמות קובעת: יש קשר הדוק בין אינפלציה דוהרת, שכר עבודה נמוך וקיפאון כללי של המשק

בדרך אל ריו

מאת אסתר אלכסנדר

כתבתי כבר באחד המאמרים שלי שלפי כלכלנים אלה, כימעט כל דבר יכול להשיג פיע על האינפלציה, כגון חורף קר וקיץ חם, או חורף חם וקיץ קר, אך בשום אופן לא חלוקת ההכנסות!

יש קורלציה ברורה בין חלוקת הכנסות צודקת יותר, שכר גבוה יותר, לבין אינפלציה נמוכה, המלווה בפיתוח המשק, כדוגמת גרמניה, יפן ושווייץ.

מצד שני יש גם קורלציה בין חלוקת הכנסות בלתי צודקת באופן קיצוני ושכר נמוך לבין אינפלציה דוהרת מלווה בסטגנציה, דוגמת ארצות הברית, דרום-אמריקה, תופעות אלה אינן משכנעות את הכלכלנים. הם מתעלמים מהן למעשה.

גם אצלנו בשנת 1970, כאשר האינפלציה עמדה על רמה של 6.1 אחוזים, כל השכירים ביחד יכלו לקנות ממשכורתם קרוב ל-40% מהצריכה הפרטית, בעוד שבי-1977, כאשר היתה האינפלציה כסביבת 40%, הם יכלו לקנות פחות מ-30% מן הצריכה הפרטית הכוללת של המשק.

הדרך היחידה ללחום באינפלציה היא להפוך את התהליך של חלוקת ההכנסות ולהעבירה לפחות לרמתה ב-1970.

הדינאמו

הפנימי

האינפלציה מחלקת את ההכנסות לטובת הלא-שכירים על חשבון העובדים השכירים. נובע מזה שרדי בירידה קטנה בשכר הריאלי, כדי לגרום להכנסות גבוהות מאד — ואינפלציה ניות מאד — אצל הלא-שכירים, כי השכירים רבים הם והלא-שכירים רבים מעטים.

יש פי ארבעה-חמישה יותר שכירים בי-כוחהעבודה מאשר לא שכירים.

חשוב שמסיבה זו גם ההיפך הוא נכון: די בעליה קטנה בשכרו הריאלי של כל שכיר על חשבון הרווחים, כדי לגרום לירידה גדולה בכל הדי-הכנסות הגבוהות, ולהאיט עדי-ידי זה את האינפלציה באופן משי-מעוותי.

לא ידוע לי על שום מדינה, שיש בה תהליך של גידול בשיווי-ניות, הסובלת מאינפלציה דוהרת. תהליך חוסר השיוויוניות — הבנוי בתוך האינפלציה — הוא הדינאמו הפנימי שלה, הדוחף אותה למעלה.

ומה עושה הממשלה — ולא רק של-נו, אלא גם של ארצות מערביות אחרות, הסובלות מאינפלציה — כדי ללחום בה? האם היא משתדלת לגרום ליתר שיוויוניות בין מעמד העובדים השכירים והלא-שכירים?

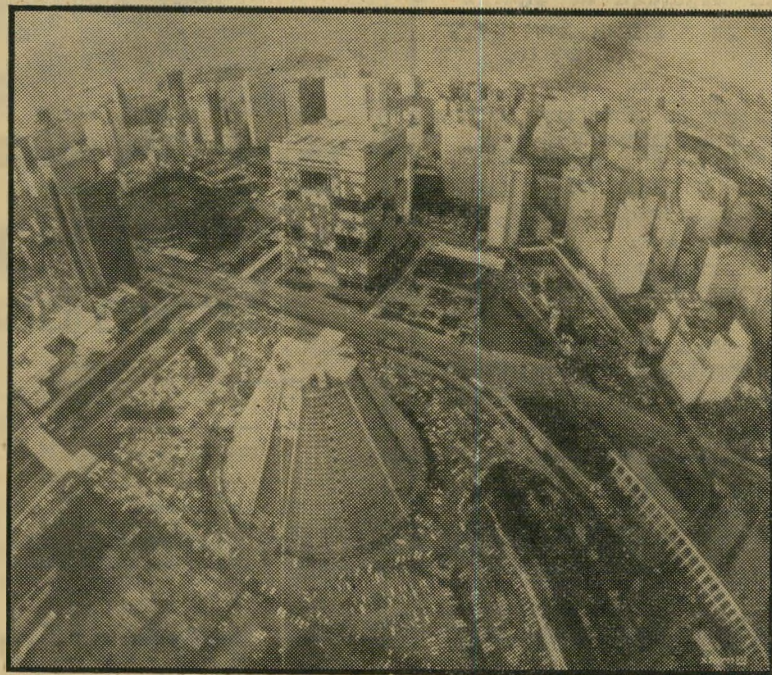
ההיפך מזה, "הצעדים הכלכליים", הי-אמורים להיות אנטי-אינפלציוניים, מג-בירים את חוסר-השיוויון שהאינפלציה עצמה גורמת בראש וראשונה, ועלידי זה עוזרים לה, לאינפלציה, להתגבר.

אז יבוא

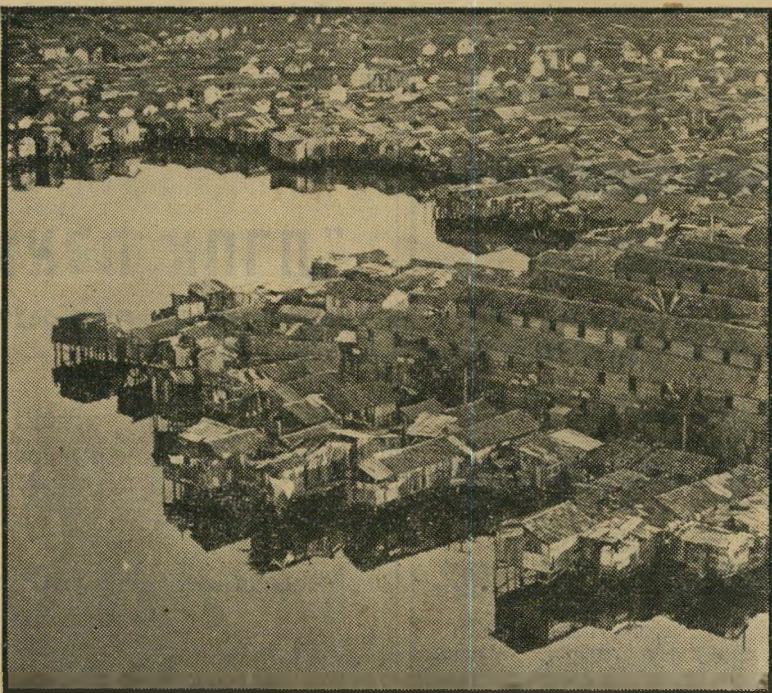

המשיח

מה הדברים אמורים? הצעדים הכלכליים האנטי-אינפלציוניים הפרטליריים ביותר הם קיצוץ בתקציב עלידי קיצוצים בסעד, בחינוך, בבריאות, בשיכון (החשך בעמוד 18)

ריו: מחזה של עושר — גם שם יש בנייני-פאר ומכוניות-ענק

ריו: אמת של עוני — ואין הדבר אלא ציפוי נוצץ של הפיגור

לפיה, חס מלהוכיר אותו בקשר לכל תהליך כלכלי שהוא. התעניינות בחלוקת ההכנסות היא עניין ליסינפוש ולמתקני-עולם. העיסוק בה אינו נאה ואינו יאה לכלכלן רציני. מראש ברור כי אין לה, ולא יכול להיות לה, שום השפעה על התפתחות הכלכלית של המשק.

תיים הפסדנו שנים רבות כמא-בקסרק נגד האינפלציה. מה שקורה, למעשה, הוא שהאינפלציה גורמת לחלוקת-הכנסות במשק. יש להכין שהביטוי "חלוקת הכנסות" הוא מילה גסה בזרם השוגג של התיאוריה הכלכלית.

15 במאי, יום הולדתה ה-31 של מדינת ישראל לפי הלוח האזרחי, הודיע הדובר של הלישכה המרכזית ל-סטטיסטיקה שמדד-המחירים לצרכן עלה באפריל ב-8.7 אחוזים.

פירוש הרבר הוא שמהירות עליית-המחירים כרגע היא מעל ל-100% לשנה.

בתנאים כאלה, קשה לזכור שבי-1970 היתה האינפלציה רק 6.1%, ואז חשבו שזה הרבה, ויש להוריד אותה. איך הגיעה המדינה עד הלום?

האמת היא שהממשלה הגיעה אליה מרוב מאמצים להוריד את-תה. אך המאמצים, שהיו מיועדי-דים למטרה הזאת, פעלו בכיוון ההפוך.

לכן, כמה שמכווני המדיניות הכלכלית השתדלו יותר, הרי האינפלציה הלכה ו-התגברה. וכמה היא התגברה, הרי שה-תדלו יותר. כותבי המאמרים הראשיים השתוממו איך האינפלציה הצליחה להגיע ל-8.50% לחודש בלי העזרה של הממש-לה. הם הגיעו למסקנה שלאינפלציה יש גם דינמיקה משלה.

לאינפלציה באמת יש דינמיקה משלה, הגורמת להתעצמותה בשיעורים הולכים וגדלים. נכון גם ש-הצעדים האנטי-אינפל-ציוניים המקובלים עוזרים לה, לאינפל-ציה, בתהליך זה. אך הדיעות חלוקות לג-בי השאלה מהי הדינמיקה הזאת, ואיך ה-צעדים האנטי-אינפלציוניים המקובלים של המדיניות הכלכלית מגבירים אותה.

השכר

אינו אשם

היום כבר אין מאשימים את השכר. עוד ב-1975 קבעתי בעבודתי * שאין כל קשר בין השכר והאינפלציה. נתקלתי אז בביטול ובהתעלמות מטעם הכלכלנים האקדמיים והממשלתיים, מייצגי הזרם ה-עיקרי של התיאוריה הכלכלית ושל המ-דיניות המבוססת עליה.

כתבתי אז: "...העליה בביקוש, הנגר-גורמת עלידי העליה בשכר, מתחסלת עלידי עליית המחירים שביקוש זה גורם לה. כי השכר הריאלי יורד בכל מיקרה עם עליית המחירים.

"זכן אין להגיד — כפי שמקו-כל בטיעונים כלכליים מסוימים — שהעליה בשכר מוריצה את האינפלציה."

בתוכנית החומש החדשה של הממשלה, שהוכנה עלידי פרופסור לכלכלה באוני-ברסטת תל-אביב, הפרופסור אסף ריון, אין — לפי הפירסומים — זכר לדרישה להורדת השכר לשם המילחמה באינפל-ציה. התוכנית דורשת הצמדת השכר ב-100%, דבר שאני דרשתי לפני ארבע שנים. תחת זאת ימש השכר, במשך ארבע שנים אלה, אחת המטרות העיק-ריות להתקפה במלחמת-הקודש נגד ה-אינפלציה, והתוצאות ידועות: 102% של אינפלציה לשנה.

היום יש כבר כמעט קונצנזוס לאומי על כך שהשכר לא היה יכול לגרום לדבר הזה. אך בני

* ההכנסה הלאומית, הצריכה הפר-טית, השכר הפנוי והאינפלציה במשק ה-ישראלי, 1968, 1974. — השגות לגבי ה-השפעה האינפלציונית של החלוקה המחוד-שת של ההכנסה הלאומית בזמני אינפל-ציה.